

Lezing 3: Afhankelijkheid

“De Heere is mijn Steenrots” (Psalm 18:3)

Als gevallen mens zijn we graag onafhankelijk en autonoom. Daar richten we ons onderwijs, onze maatschappij, ons hele leven op in. We leven als studenten in een maatschappij waar je het hoogst haalbare uit jezelf, uit je studie en uit het leven moet halen. Door onze welvaart zijn we bovendien niet meer gewend om ons vertrouwen op iets buiten ons, op een Ander te stellen. De Bijbel is echter heel duidelijk: we moeten leven in afhankelijkheid van God. In deze lezing willen we nadenken over hoe we vanuit Bijbels perspectief moeten leven in deze westerse wereld waar onafhankelijkheid van het individu centraal staat.

Voor deze lezing hebben we ds. P. den Ouden uitgenodigd, hij zal op 7 november 2024 *Deo Volente* zijn lezing voor ons uitspreken.

Aan de *lector* zijn de volgende vragen gesteld:

1. Wat zegt de Bijbel over het leven in afhankelijkheid van God?
2. Moeten we bereid zijn onze welvaart op te geven om afhankelijk te leven of moeten we leren afhankelijk te leven in onze welvaart?
3. In hoeverre is ambitie te verenigen met afhankelijkheid?

Als we het over afhankelijkheid van God hebben, moeten we het ook hebben over het wachten op God. God vervult Zijn beloften aan ons immers niet altijd meteen. Marina behandelt in haar voorbereidingsartikel dit thema met als stelling: Wachten op God maakt mij meer van Hem afhankelijk.

Wachten op God

Plotseling knalde de deur open. Er stond een groep mannen voor de deur en ik keek verstoord op uit mijn wolk van geluk en gezelligheid. “Goedendag”, sprak de eerste man hooghartig, “mijn naam is Verdriet en ik blijf hier voorlopig.” Samen met Leed en Pijn nam hij zijn intrek, een storm stak op en mijn gelukswolk dreef over. De mannen waren absoluut onwelkom en kwamen ook erg ongelegen op dit moment, dus ik smeekte en ik bad. Er was namelijk beloofd dat ze op een zeker ogenblik weer zouden vertrekken. Ik probeerde te vertrouwen, te geloven dat ze weg zouden gaan en ik probeerde mij te verblijden alsof ze al daadwerkelijk weg waren. Had ik het heilzame doel van hun intrek in mijn huis maar ingezien, had ik er in ieder geval maar op vertrouwd dat het heilzame Doel aanwezig was. Ik moest echter wachten, wachten op God.

Tekst: Marina van den Bor

Als wij onderweg zijn naar een doel dat op zichzelf goed is, laat God onze weg soms anders gaan, een weg die ons verder van ons doel lijkt af te brengen. Terwijl wij moeten wachten, vragen we ons af of ons doel dan wel echt een goed doel is. Wachten is soms hoogst irritant en toch is wachten geen tijdverspilling. Wachten op de trein of in de wachtkamer kan bijvoorbeeld betekenisvol zijn als we het zien als een oefening voor wachten in het geestelijk leven. In dit artikel zien we eerst de beloften die God aan ons doet in de Bijbel, daarna zien we voorbeelden van het wachten van Bijbelheiligen op de vervulling van beloften en dit wordt gevolgd door verschillende doelen en manieren van wachten op God.

Gods beloften

In de Bijbel lezen we over twee soorten beloften, namelijk specifieke en algemene beloften. Specifieke beloften zijn gericht aan één

persoon, bijvoorbeeld Gods belofte aan David dat hij koning zou worden. Algemene beloften zijn niet speciaal aan één persoon gericht, maar worden ook niet aan iedereen vervuld. Een voorbeeld van een algemene belofte lezen we in Mattheüs 7 vers 7: “Zoekt, en gij zult vinden.” Bij iedere belofte in de Bijbel kunnen we een omschrijving vinden van degene voor wie de belofte bestemd is. Vervolgens moeten we onszelf onderzoeken of wij aan de genoemde kenmerken beantwoorden. Als dat zo is dan kunnen we met zekerheid vaststellen dat de belofte door een almachtige God aan ons persoonlijk gedaan is en dat zij zeker vervuld zal worden. Wanneer deze belofte aan ons gedaan is, moeten wij gelovig bezig zijn met deze belofte en de vervulling ervan verwachten. Het geloof richt zich bij dit verwachten op de trouw van God met betrekking tot een zekere uitkomst, want de beloften in de Bijbel zijn gedaan door Iemand die volkomen betrouwbaar is. Wihelmus à Brakel beschrijft twee doelen van beloften, namelijk vertroosten en heiligen. Door Gods beloften aan ons kunnen we leven met een stil vertrouwen in afhankelijkheid van Hem. Brakel wijst erop dat we de beloften aan de Heere mogen voorleggen, Hem mogen aanspreken op Zijn Woord en moeten smeken om de vervulling ervan. Bid dat God de Trooster tot ons zendt, dat Hij steeds de beloften in onze harten brengt en dat Hij laat zien dat zij aan ons gedaan zijn. Bid ook dat de Heilige Geest de heerlijkheid van die beloften laat zien, zodat we met goede moed de weg door het donker kunnen gaan.

Wachten hoort bij het geloofsleven. Beloften worden vaak niet direct vervuld, maar op de vervulling moet worden gewacht. Veel Bijbelheiligen hebben ook moeten wachten. Bijvoorbeeld Abraham die 25 jaar moest

wachten op de geboorte van Izak, Izak die veertig jaar moest wachten op een vrouw en Jakob die twintig jaar in het buitenland moest wachten op zijn beloofde zegen. Ook Jozef heeft lang moeten wachten en veel moeten meemaken, voordat de beloften uit zijn dromen waarheid werden. Hieruit blijkt dat wachten niet in strijd is met een levend geloofsleven, maar dat het juist een onderdeel ervan is. Als God Zijn beloften niet binnen korte tijd vervuld, dan wil dat niet zeggen dat die beloften niet gegeven zijn. Als God niet direct een taak geeft in Zijn koninkrijk, dan kan de roeping wel waarheid blijven. Als God begeerten niet snel vervuld, dan hoeven die begeerten niet verkeerd te zijn. Wachten betekent niet dat we Zijn kind niet zijn of dat God niet bestaat. Zie de wachttijd als een bestraffing van ons ongeduld en als een bemoediging om meer te vertrouwen op God.

Wachten heeft een doel

Wij wachten vaak tot God onze omstandigheden verandert, maar God wacht tot wij veranderen en laat onze omstandigheden zolang hetzelfde. Misschien laat God ons wachten tot Zijn doel bereikt is en is de schijnbare wachtkamer eigenlijk de behandelkamer. God heeft een reden of redenen om ons te laten wachten, bijvoorbeeld loutering, loskomen van een gebeurtenis uit het verleden, tijd om een door God gegeven taak te voltooien, tijd om meer te leren en levenservaring op te doen of tijd om het vertrouwen op God te versterken.

Misschien is de schijnbare wachtkamer eigenlijk de behandelkamer

Het geduldig verwachten van de beloften is veel profijtelijker voor ons dan dat we de beloofde zaak onmiddellijk ontvangen. Volgens Brakel zijn er zeven lessen die wij kunnen leren door te wachten op de vervulling van beloften. Ten eerste brengt het ons in de juiste toestand om de beloofde zaak te ontvangen. Verder leert uitstel ons geloven zonder zien en brengt het ons tot de erkenning dat God vrij en wijs is. Het maakt ons ook klein en ootmoedig en het doet ons uitzien naar en wachten op de Heere. Het zorgt dat we dankbaarder en meer verheugd zijn bij de vervulling en het zorgt dat we minder aan de aarde vastzitten. Een ander doel van wachten is dat wij onze schuld gaan erkennen en onze zondige natuur inzien. Er is echter niet altijd een direct verband tussen een aanwijsbare zonde en straf, zoals dat niet direct het geval was bij Job. God kan ons ook laten wachten om redenen buiten onszelf, misschien is het nodig voor anderen om ons heen. Hij kan ons laten wachten als oefening in geduld en het dragen van het leed, zodat wij op die manier meer aan Christus gelijkvormig worden. Geloofsvertrouwen wordt niet sterker van een makkelijk leven, maar van beproeving, dat bleek al bij Abraham. De vreugde van de beproeving ligt in het doel ervan. Wat moeten wij dan doen, zodat het dragen van het kruis in ons leven geheiligd wordt? We moeten door het geloof steunen op de beloften. Dan gaat het niet om bevrijding van het kruis, maar om de troost van God bij het dragen van het kruis. De weg van het kruis is de weg waarlangs de Heere Zijn kinderen naar de hemel leidt; de weg die Christus ging en die wij ook moeten gaan.

Wachten is nooit tevergeefs

Wachten is nooit tevergeefs, want Paulus schrijft aan de Romeinen dat “alle dingen zullen meewerken ten goede voor hen die God liefhebben” (Rom. 8:28). Wachten op iets wat wij van God willen kan tevergeefs zijn, maar

wachten op God zelf is nooit tevergeefs. God is niet in de eerste plaats een middel, maar Hij is het Doel zelf. Wachtijd kunnen we gebruiken om te onderzoeken of we misschien meer bezig zijn met wat wij van God willen dan met God zelf. Bid, lees de Bijbel, luister naar Zijn antwoord en laat de uitkomst aan God over. Laat aan Hem over wat, hoe en wanneer Hij verhoort en prijs God. Prijs God, ook als omstandigheden weinig aanleiding geven om God te loven, want God zelf geeft altijd aanleiding om Hem te loven. Wacht en leef op de beloften.

Wachten op genade

Wachten op handelen van God is een praktisch gevolg van de erkenning van Gods heerschappij en soevereiniteit. De erkenning dat Gods handelen goed is, op Zijn moment en op Zijn manier. Wachten is een vorm van gehoorzaamheid aan God en gaat gepaard met andere geestelijke gaven, zoals hopen, geduld hebben en vertrouwen. Geloof heeft ook iets van wachten in zich, geloof zal na het wachten op aarde overgaan in aanschouwen. Geloven en wachten lijken elkaar soms uit te sluiten, maar in de Bijbel vinden we voor deze opvatting geen grond. In de belofte “zoekt, en gij zult vinden” wordt geloven beschreven als zoeken en als er direct gevonden wordt, is er van zoeken geen sprake. Geloven en noodgedwongen wachten kunnen samengaan, we zien dit bijvoorbeeld bij de Kananese vrouw in Mattheüs 15. Het getuigt van geloof dat zij bleef aandringen, maar zij krijgt niet direct antwoord. We mogen ons niet verschuilen achter onze afhankelijkheid van God. Begin als zondaar te zoeken, te bidden, te kloppen en daarmee te wachten op God. Houd aan tot je van Christus een antwoord hebt gekregen. “En daarom zal de HEERE wachten, opdat Hij u genadig zij, en daarom zal Hij verhoogd worden, opdat Hij Zich over ulieden ontferme, want de HEERE

is een God des gericht; welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten” (Jes. 30:18).

Geduldig wachten

In het wachten hebben we niet alleen geloof nodig, maar ook geduld. Geduld is een keuze, maar ook een gave. God werkt deze gave in onze wil, want van nature willen we geen leed verdragen. Geduld vraagt onderwerping van onze wil aan die van God, het is een uiting van geloof en gaat samen met hoop (Rom 5:3; Jak 1:3-4). Ongeduldigheid had in de Bijbel vaak grote gevolgen. Zie hoe God vertoornd raakte toen Saul niet wachtte op Samuel maar zelf ging offeren (1 Samuel 13). Verdriet en ellende was het loon op Abrahams ongeduld, toen hij niet wachtte op een zoon van Sara maar Hagar tot zich nam. Ongeduld of moedeloosheid komt voort uit een gebrek aan onderwerping aan Gods wijsheid of uit een gebrek aan geloof in de waarachtige God. Echter, het ongeduld van gelovigen kan Gods trouw niet teniet doen.

Bemoedigd wachten

George Müller is een voorbeeld voor ons als het gaat om het leven in afhankelijkheid en het wachten op God. Zijn gebeden werden vaak binnen een dag verhoord en dat gaf hem kracht om te vragen om meer. Soms moest hij ook twintig jaar wachten op de vervulling van zijn gebeden. Juist door moeilijkheden werd zijn geloof steeds meer versterkt. Moeilijkheden zijn voedsel voor de ziel. “Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt; Wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt” (Jak. 1:2-3). Müller benadrukte het belang van geestelijk voedsel. Hij schrijft: “The first evening that I shut myself into my room to give myself to prayer and meditation over the scriptures I learnt more in a few hours than I have learnt in

a few months previously.” Het is niet genoeg om alleen voor het lezen van de Bijbel te bidden, maar noodzakelijk om er ook over te mediteren. Onze omgang met God is van groot gewicht en wij kunnen God vooral dienen door met Hem te spreken. Vul je met God in de morgen, want alleen dan zal het mogelijk zijn om tegelijk met God en mensen te praten, zoals we kunnen lezen van Nehemia in Nehemia 2 vers 4 en 5. God weet wat Hij van ons kan verwachten en Hij weet dat wij wachten vaak heel moeilijk vinden. Wanneer en zo vaak God het nodig vindt kan en wil Hij bemoedigen. In de Bijbel herhaalt God ook Zijn beloften richting bijvoorbeeld Abraham. Hij kan dingen laten gebeuren die ons vertrouwen op vervulling versterken, hij kan ons door middel van een ander mens terugwijzen naar de belofte.

Wachten op een nieuwe hemel en aarde

Zij die de Heere verwachten, worden niet beschaamd. Wanneer onze hoop en verwachting op God gericht is, meer dan op de vervulling van onze wensen, dan komt het altijd goed.

God is niet in de eerste plaats een middel, maar Hij is zelf het Doel

Door het geloof konden de Bijbelheiligen het wachten volhouden, want “zij verwachtten de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is” (Hebr. 11:10). Tijdens het wachten op God moeten wij ons geloofsoog richten op de hemelse heerlijkheid die wacht, op het altijd bij Hem mogen zijn (Ps. 27:14, Micha 7:7). Het zou goed zijn een overzicht bij te houden van vervulde beloften en God te loven voor Zijn weldaden, zoals David in Psalm 103 doet. Gebedsverhoring kunnen we niet alleen zien als verhoring, maar ook als vervulling van de beloften in bijvoorbeeld Johannes 14 vers 13: “En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.” Laten we niet alleen zien dat God goed is, maar ook dat Hij waarachtig is en trouw. “Wacht op den HEERE, zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op den HEERE” (Ps. 27:14)

Stelling: Wachten op God maakt mij meer van Hem afhankelijk.

Literatuur

Brakel, W. à (2016). ‘Gelovig leven uit Gods beloften’, in: *De redelijke godsdienst*. De Banier, p. 495-532.

Pettie, G. (Regisseur). (2019). *GEORGE MULLER | A Cloud of Witnesses* [Documentary]. Revelation TV.

Rouwendal, P. (2018). *Wachten op God: stil blijven als God zich stilhoudt*. Brevier uitgeverij.

Ruimte voor aantekeningen:
